Bünyeme neyin iyi geldiğini biliyorum. Yazı konusunda. Bazen başkalarının yazı düzenlerini okuyup, özendiğimden onlar gibi olmaya çabalıyorum ama faydasını görmedim.

Kağıda not almak işime yarıyor mesela. Bilgisayarın başında elimin yapabileceği, gidebileceği alternatif çok ve yazmak kolay olsa da, bu yapabileceklerinin arasında düşünmek o kadar kolay değil. Yazının asıl ihtiyacı düşünce. Yazmak bir ürünse, hammaddesi bu. Düşünce üretmediğin zaman, yazı yazmak için bilgisayar veya sair araçlar kullanmanın faydası yok.

Ancak bu notların yazıya dönüşmemesi lazım. Yoksa elde yazmaktan bıkıyorum. Bilgisayara aktarması uzun bir işe dönüyor. El yazısını bilgisayara aktarma alışkanlığını uzun süre devam ettiremedim. Zaten elde yazarken düşüncemin dağılması tehlikesi de var, çünkü yeterince hızlı yazmam mümkün değil. O sebeple *hayal kur, not al, bilgisayara geçir* şeklinde bir yazı düzeni en faydalısı duruyor.

Yazıları hızlı yazmam gerekiyor. Hemen bitirirsem yayınladığım ama iki üç gün bekleyince rengini kaybetmiş yazılar çok. Bunları birkaç hafta bekletip siliyorum. Bazılarını *bir gün yeniden dönmek üzere* kaldırıyorum ama onlara ne zaman dönerim bilemiyorum. Pek vaki değil beklemiş yazıları bitirebildiğim.

Bugünlerde yeni bir usul deniyorum ve sanırım işe yarıyor: Ekrana bakmadan yazıyorum.. Kendimi kritik etmeden. İnsanın yazıya bakarak yazması, devamlı aynaya bakarak yürümesine benziyor.

Kafamı *aynada* kendi yüzünü seyretmekle meşgul edince, yürüyeceği yolu unutuyor. Ekranı aldığım notlarla kapatmak veya sadece kelime sayısını gösteren ama ne yazdığımı göstermeyen bir programda yazmak çözümler buldum. Kendi yaptığım basit bir program. Siyah bir ekran gösteriyor, yazılanları Enter'a bastıkça dosyaya kaydediyor ama ne yazdığını göremiyorsun. Şurası şöyle mi olsa, böyle mi olsa düşüncelerine yer yok. Hızlı yazmazsan ne yazdığını unutursun. Bisiklet gibi.

Bu üçünün yazarken işe yaradığını tecrübe ettim. İşe yaramayanların başında, yazmaya belli bir zaman tahsis etmek var. Sabahları da denedim, akşamları da. Akşam daha iyi, kafamın içinde yorgunluktan dans eden düşünceler olduğunda yazmak kolaylaşıyor. Ancak sabah kalktığımda aklıma bir şey gelmesi için uzun uzun düşünmem gerek. Bunun için de sakinlik lazım belki. Belki başka işim veya her an ağlamasından korktuğum ufaklıklar olmasa, kafamın ardındaki düşünceleri bırakıp, anlamlı yazılar yazabilirim ama şu sıralar zaman ayırıp yazı yazma işi tutmadı.

İkincisi her gün aynı temayı takip edip yazmak. Yazdıklarımdan çok çabuk sıkılıyorum. Günde üç sayfa aynı konudan bahsetmek, aynı insanların macerasını devam ettirmek, aynı kurguyu devam ettirmek zor geliyor. *Romancı* denen insanların karakter özellikleri arasında bulunması gereken bu *aynı işi iki yıl devam ettirmek* bende başka konularda var ama yazı sözkonusu olunca başa dönüp, her şeye yeniden başlama isteği duyuyorum. Kendini beğenmeyen zihni nasıl susturacağımı (veya susturmamın müsbetliğini) bilmediğim için kaderim ufak yazılardan ibaret kitaplar.

İnsanın anlaşılmaya anlaşılmaya beklentileri düşüyor. *Umutsuz vak'a* halini alıyorsun. Kendini anlatmak gelmiyor içinden. Eskiden kendimden daha çok bahsediyormuşum, böyle deyince aklıma geldi. Ne yaptığımı ve ne için yaptığımı anlatmak artık çok ilginç gelmiyor.

Belki bir zamanlar daha ilginç bir insandım ve başkalarına kendimden bahsederken keyif alıyordum. Artık bitirmem gereken işler var ve enâsın ne düşündüğü, anlayıp anlamadıkları veya ne anladıkları umurumda olmasın istiyorum. Kalp her zaman bu isteği karşılamıyor, bazen diyor ki, senin de anlaşılmaya hakkın var. Aslında sen de onlar kadar normalsin, istediklerin onlar kadar ince. Seni de bilmeliler. Kalp böyle dediğinde kafa sallayıp başka yere kalbolmasını bekliyorum.

İz bırakmak isteği de kaybolup gitti herhalde. Böyle bir istek var mıydı? Vardı (sanırım) ama çok umutsuz bir istekti. Çünkü iz bırakmak istediğin toprak insan zihniyse ve ne kadar belirsiz, güvenilmez olduğuna, hem kendinde, hem başkalarında her gün şahit oluyorsan, bunlar hamhayal kalıyor. Kimlerin aklında kalırsın? Beklediğin insanların değil. Kimsenin aklına kalamazsın aslında.

Bir de anlaşılmak meselesi var tabii. İnsanların anlaşılmaktan kastettiği nedir bilmiyorum ancak bir kitabın anlaşılması gibi insan. Her gün o kitaptan üç beş kelime okursun. İnsanın kendiyle tecrübesi bile her gün birkaç kelimeden ibarettir. Bu kelimeleri anlarsın ve bir insanla yeterince vakit geçirmişsen belki cümlelerini de, o kelimelerin bir araya getirdiği cümeleleri de anlarsın. Ancak çok az insan birbirini paragraf seviyesinde anlayabilir. Bu insanlar anlaşmak deyince kelime mertebesinde anlamaktan bahsediyorlar. Şöyle yaptım, böyle yaptım, günüm şöyle geçti, falancaya şunu dedim.

O kadarını bekliyorlar zaten. Fazlasını değil. Ben de sanırım artık bu kadarını beklemeliyim.

Allah'ın sadece kelimeleri değil, mürekkep kitabımızı anlayacağına inanmak hoşuma gidiyor. Kelimelerin paragrafların ve sayfaların ötesinde tüm hikayemi anlayacağına inanmak. Onun kitabımı yarattığını ve ondaki her kelimeyle ve cümleyle beraber, yani insanların bizde gördükleriyle beraber, o akan kelimelerin meydana getirdiği paragrafları ve bölümleri ve kitabın tamamını bildiğine inanmak.

Yeni Şafak diye bir gazete var. Eskiden makul bir gazeteydi bu, İbrahim Karagül yayın yönetmeni olalı tuhaflaştı. Gazetenin yayın politikası komplo merakının insandaki düşünce ameliyesini köreltmesine örnek. Bu gazete Gülen hakkında mason diye haber yaptı ve böyle bir ihtimalin asıl masonlar için tehlike olduğunun farkında değildi.

İnsanların komplolara inamak istemelerini ve dünyayı bunlardan ibaret görmelerini anlıyorum. Bir ölçüde anlıyorum diyelim. Basit hikayeler sunmak lazım, aktörlerinin insanlar veya insanlaştırılmış kurumlar olduğu hikayeler. Bizim için böyle bir hikayenin inandırıcılığı veya inanılırlığı veya inanmak meyli, bir takım soyut kanunların dünyayı değiştirğdiğine inanmaktan daha kolay. Üst akıl deyince, bir takım kara cübbeli adamların gizli bir mabedde dünyanın akıbetine karar verdikleri hayali sunmak, birden fazla bencil ajanın ortaya çıkardığı bir vakıa olmasına inanmaktan daha kolay. İnanmak daha

kolay olmasa da, anlatması daha kolay.

Bir takım soyut kanunlar. Diyelim, insanların psikolojisi veya toplumların değişmesi, zenginliğin artması ve bunun getirdiği değişiklikler, insanların eğitim görmesi ve bunun getirdikleri veya genel olarak insanların köyden kente göçtüklerinde veya parti değiştirdiklerinde değişmesi. İnsanın genel acizliği ve dünya şartlarının ve şartların parçası olan diğer insanların onun bu acizliğini kullanması.

Belki de bunun için komplolar cazip görünüyor. İnsanlar inanmadıkları ancak inansalar dünyayı değiştireceklerine inandıkları için komplolara itibar ediyorlar. Birilerini böyle bir inanç ve güçle hareket ettiğine ve tüm dünyayı elinde bulundurduğuna inanmak daha kolay geliyor olmalı.

Komploların olamayacağını söylemiyorum. Dünyanın sadece resmi açıklamalardan ibaret bir yer olduğunu da iddia etmiyorum. Göremediğimiz, duymadığımız pek çok güç mücadelesi olduğuna eminim. Ancak bunların kazaılması veya kaybedilmesinin de kuralları olduğunu, zenginlik veya plan derinliği olmadan, hiçbir komplonun nihai başarıya ulaşamayacağına inanıyorum. Amerika komplo kurduğu için zengin olmuyor, zengin olduğu için komplo kurabiliyor. Veya Sovyetler Birliği bir zamanlar Amerika'nın en üst seviyelerinde casuslar bulundurabilirken, bunu ideolojik olarak onlara anlamlı bir çerçeve sunduğu için yapıyordu, sırf casusluk olsun diye bir takım faaliyetlere girişmek değil, bunun ideolojik tarafını sağlamlaştırıyordu.

Komplolarla mücadelenin, o komploları dünyanın tek kanunu gibi sunmak yerine, o komploları üretebilen gücü taklitle mümkün olduğuna inanıyorum. İnsanlar gücü veri kabul edip, komplo sayesinde gücün kazanıldığını düşünebilir. Ancak bizim gücümüz de, zamanındaki Osmanlı gücü de, şimdinin süper devletlerinin gücü de komplolara dayanmaz. Komplo başkalarına çelme takmak için kullanabilir, bunu biliyoruz, ancak bu çelmelere karşı galip gelmenin yolu, elindeki az imkanlarla komplo üretmeye çalışmak değil.

Gladwell Davut ve Goliath isimli kitabını dinlerken, casus Lawrence'ın Akabe zaferini hatırlattı. 1300 km kadar yol gidip, nasıl çölden dolandığını anlatıyordu. Casus Lawrence bizim için komplo demek, ancak İngilizin onu oraya gönderebilmesi fakat başkalarının gönderemeyişi, onun Arapları ikna edişi ama Osmanlı padişahının ikna edemeyişi oyunun asıl figürleri. Araplar arasında milliyetçilik yayılmasaydı veya Osmanlı Sultanına karşı bağlı kalmaya devam etselerdi, Osmanlı onlar için bir yurt anlamına gelseydi, bir değil, yüz Lawrence olsa işe yarar mıydı? Ne yapabilirdi?

İşte bu sebepten politikadaki asıl gayemizin, komployla istismarı muhtemel taraflarımızı tedavi etmek olması gerekir. Kürt meselesinin başkalarınca kullanıldığı gerçek, velakin bunun çözülüğ onlarca kullanılamaz hale gelmesi bizim elimizde. Bir yerde bir yara varsa, kaşıyacak bulunur. Bizim de başkalarının yaralarını tesbit edip kaşımadan evvel, kendi yaralarımızı tedavi etmeye ihtiyacımız var.